

Witstaartkievit *Chettusia leucura* bij Petten

Op 10 juli 1984 werd tijdens een bezoek aan enkele kleiputjes 2 km ten zuiden van Petten (NH) (plaatselijk bekend als Abstkolk) door mij een steltloper waargenomen die naderhand werd gedetermineerd als Witstaartkievit. Met behulp van een 20×80-kijker op statief kon de vogel geruime tijd op een afstand van c. 35 meter worden bestudeerd. De determinatie werd dezelfde dag bevestigd door C. Eyerman en J. van Groeningen. Ook op 12 en 16 juli werd de vogel op deze plek gesignaleerd.

De vogel viel in eerste instantie (afstand c. 50 m) op door de lange gele poten, de vaalbruine romp en borst, de lichtere kop met vage wenkbrauwstreep en de lichtere flanken. De vogel was beduidend forser dan een Tureluur *Tringa totanus*, maar kleiner dan een Scholekster *Haematopus ostralegus* (beide soorten verbleven in de nabijheid). Opvallend was verder het gedrag: snelle knikbewegingen van de kop zoals Oeverloper *Actitis hypoleucos* en Tureluur dat ook doen. Bij benadering tot c. 25 meter vouwde de vogel zijn vleugels open zodat waar te nemen was dat de ondervleugels wit waren op de zwarte einden van de vleugels na. Op c. 20 meter afstand gekomen vloog de vogel op waarbij de tekening van de bovenzvleugel opviel: vanaf romp respectievelijk vaalbruin, wit en zwart. De staart was geheel wit. De poten staken ruim buiten de staart; wat dit betreft deed de vogel aan een Steltkluut *Himantopus himantopus* denken. De vogel vertoonde een „rukkerige” vlucht. Hij zocht geen aansluiting bij andere steltlopers.

Op grond van kop, patroon bovenzvleugel, en kleur en lengte van de poten werd de vogel met behulp van Glutz von Blotzheim, Bauer & Bezzel (1975) gedetermineerd als Witstaartkievit. De vogel bevond zich uitsluitend op kale stukken ondergelopen land (5-10 cm water), hetgeen in overeenstemming is met het in het *Handbuch* beschreven biotoop. Alhoewel het terrein de dagen voor de eerste waarneming niet werd bezocht, is er reden om aan te nemen dat de vogel eerst op 10 juli ter plekke is gearriveerd. Het terrein was namelijk in de nacht van 9 op 10 juli ondergelopen tijdens zware regenval. Aan de krimpseuren was te zien dat het ervoor kurkdroog moet zijn geweest.

Vóór 1984 is de Witstaartkievit slechts eenmaal in ons land vastgesteld: 9-12 juli 1975, Grote Vlak, Texel (*Limosa* 49: 207-210). Een maand vóór de waarneming bij Petten werd ook een exemplaar bij Klazienaveen (D) waargenomen (*Dutch Birding* 6: 113). De waarnemingen

uit 1984, die nog door de CDNA moeten worden behandeld, zouden dus het tweede en derde geval voor Nederland betreffen. Deze soort, waarvan de dichtstbijzijnde broedplaatsen in Oost-Turkije liggen, is in West-Europa een uiterst zeldzame gast. In Groot-Brittannië zijn er twee waarnemingen (juli 1975, juli 1979). Opmerkelijk is dat in 1975 de soort behalve in Groot-Brittannië en ons land ook in Zweden (1ste), Finland (1ste), Polen (1ste), Oostenrijk (2de) en Italië (1ste) werd vastgesteld (Dean, Fortey & Phillips 1982).

Summary *White-tailed Plover* *Chettusia leucura* near Petten

On 10, 12, and 16 July 1984 a White-tailed Plover was seen near Petten (Noord-Holland). The bird was seen in shallow water (depth 5-10 cm) near freshwater pools. If accepted, this bird represents the second or the third record for the Netherlands (a month earlier a bird was reported in Drenthe).

Literatuur

- DEAN A. R., FORTEY J. E. & PHILLIPS E. G. 1982. White-tailed Plover in Warwickshire. In J. T. R. SHARROCK, *Birds new to Britain and Ireland*, p. 195-198. Poyser, Calton.
- GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N., BAUER K. M. & BEZZEL E. 1975. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas*, 6. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.

A. de Gelder, *pl*a Staatsbosbeheer, Postbus 3005, 2001 DA Alkmaar

Foeragegedrag van een Kleinste Jager *Stercorarius longicaudus*

Over het foeragegedrag van de Kleinste Jager buiten de broedtijd is niet veel bekend (Cramp & Simmons 1983). Daarom worden hieronder enkele foerageermethoden beschreven die een juveniele vogel op 8 september 1984 aan de Eemmeer- en Gooimeerdijk in Zuid-Flevoland liet zien. De vogel maakte een fitte indruk.

— Lopend jagen op insecten. De jager liep hierbij als een Kokmeeuw door een wegberm met kort gras. Regelmatig pikte hij naar kruipende insecten. Traag vliegende insecten werden hard lopend en met half uitgespreide vleugels achtervolgd en gegrepen. De vogel vertoonde dit gedrag langdurig, waarbij soms even werd gerust.

— Parasiteren op Kokmeeuw. Eenmaal werd het voor jagers kenmerkende parasiteren ge-

zien. De jager vloog snel en laag over het water naar een groep voedselzoekende Kokmeeuwen en joeg daarna korte tijd op felle wijze op een adulte vogel, schijnbaar zonder succes.

— Jacht op hoog vliegende insecten. Hoog schroevend boven een akker werden insecten bemachtigd zoals bekend van Kokmeeuwen die op vliegende mieren jagen: rustig met uitgestrekte vleugels draaien en af en toe uitvallen waarbij duidelijk gehapt werd naar de insecten. Soms werden korte snelle vluchtjes ingezet. Het geheel had, mede door de habitus van de vogel, wat weg van een op insecten jagende Boomvalk.

Van trekkende Kleinste Jagers wordt parasitisme zelden gemeld, hoewel ze het in de winterkwartieren zeer actief schijnen te bedrijven (Glutz von Blotzheim & Bauer 1982). Jacht op vliegende insecten zoals boven beschreven, komt in het broedgebied veel voor (Bell *et al.* 1965). Bij de Kleine Jager wordt het slechts bij uitzondering waargenomen (Glutz von Blotzheim & Bauer 1982).

Summary *Foraging methods of a Long-tailed Skua*
Stercorarius longicaudus

Three foraging methods of a juvenile Long-tailed Skua, present in Zuid-Flevoland on 8 September 1984, are described: hunting on insects in short grass by walking, piracy on a *Larus ridibundus* (though unsuccessful), and hawking for flying insects during soaring flight at high altitude like a *Falco subbuteo*.

Literatuur

BELL D. G. *et al.* 1965. Studies of less familiar birds 133. Long-tailed Skua. *Br. Birds* 58: 139-145.

CRAMP S. & SIMMONS K. E. L. 1983. The birds of the Western Palearctic, 3. Oxford University Press, Oxford.

GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N. & BAUER K. M. 1982. Handbuch der Vögel Mitteleuropas, 8/I. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.

R. F. J. van Beusekom, *Kruissteeg 19,*
1211 HD Hilversum

Winterplaatstrouw bij Klapekster
Lanius excubitor

In de winters 1973/74-1975/76 zijn door mij verspreid in West- en Centraal-Nederland acht Klapeksters geringd. De soort komt hier als broedvogel niet voor. In een volgende winter werd in de buurt van drie ringplaatsen een geringde Klapekster waargenomen (afstand ringplaats-waarnemingsplaats 100, 200 en 900 m). Op één plek werd in twee latere winters een geringde vogel vastgesteld. Op deze drie plaatsen waren één eerstejaars en twee overjarige vogels geringd. Het geringd zijn van de vogels viel meestal pas op als ze bij een vangpoging op de val afkwamen, maar daar toch op het laatste moment voor terugdeinsden. Herinnering aan de vangst in een vorige winter weerhield hen wellicht. Hierdoor was het helaas niet mogelijk zekerheid omtrent hun identiteit te verkrijgen. Daar het aantal Klapeksters dat wordt geringd erg klein is en het gedrag op bekendheid met het vangmiddel wijst, is de mogelijkheid dat het andere vogels zijn geweest praktisch uitgesloten.

Klapekster, 24 januari 1975, Biddinghuizen (Joop Buker). *Great Grey Shrike*
Lanius excubitor.